

Akvarianium
Orga og Det Akvarieklub.

Red. J. Wang

14 Desember

1937

3de aargang.

Exophthalmus.

Ved siden af de symptomatiske stillkræmme som optræder ved den almindelige vattersot opstaaende ved vaskesamlinger i øietubens løse bindehinde og dannes en mere eller mindre stærk fremdriving af øieplet, gis det ogsaa en idiopatisk, det er en selvstændig lidelse, Exophthalmus, som gjer sig gjeldende. Den skal ogsaa efter P. Arnold være den hyppigst forekommende sygdom som er iagttaget ved de i vandoverflaten opholdende fiskerarter, f. ex. haplochitius.

Man ser exophthalmus helligstomus ogsaa optræde hos tungefisk. Ved disse er sygdommen af silbakeforie paa lysmangel og forsvinder naar fisken blir stillet i lyst f. ex. i solen. Maa ske handler det ikke om den egentlige exophthalmus, men om en stovre beslagleggende af synsorganerne som bevirker øiets stærkere vækst. Dette har igjen tilfølge at øieplet drives frem af øietubelen og sygdommen kan lett forveksles med exophthalmus.

Det stulle ved den fremtidige meget ønskelige undersøkelser over exophthalmus hos akvariefiske engang nødvendig bli fastslaat om det er ved, eller i hvor mange tilfælde det handler om den menneskelige Basedowske sygdom naar et enkelt ikke forstørret øie tyder frem (stillkræmme, krypskræmme). Eller om øiets fremtræden gennem organets forstørrelse at selstændig kommer (telestopforie eller sykkelig megalophthalmie, glaukom). Måligens kommer begge i betragtning.

Over exophthalmus årsaker, enten om det handler om den rene form eller om en samtidig forstørrelse av øiet, er det av Arnold anført lysmangel endtun ikke kjendt. Maaske spiller lysmangelen ogsaa ved opstaende av exophthalmus hos voksne fisk en rolle.

Til gjengjeld stiller Arnolds bemerkelsesverdige angivelser det spørsmaal hvorfor krepsøiet ikke blir iagttatt hos blindfisk altsaa hos fisk som i den frie natur er utsat for ringe belysning, mens den hos overflatefisk hyppig optræder. Overflatelyst som i den frie natur er ganske intense er i vore akvarier ganske ringe.

Muligens er det som ved den Basedowske sygdom ogsaa ved opstaenden av exophthalmus hos fisk det efterfølgende fenomen er en fra sympathicusnerven utgaende iritasjon der berørte sykelige sammentreninger av musculus protractor bulbi, den efter den berømte forsker Cl. Bernards ved en iritasjon av halsympathicusnerven hos et dyr øieplet blev fremdrevet.

Bli exophthalmus gennem en mer eller mindre forstørrelse av øiet forkelet, saa kan man ved siden av det rene psykologiske ogsaa de sykelige følger i øiet komme i betragtning (forstørrelse av det indre tryk med almindelig inddrivelse av øieplet).